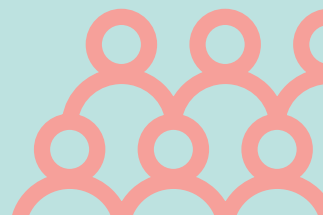

SUOMEN TEATTERIT
FINLANDS TEATRAR

EDUSKUNTAVAALI
TAVOITTEET 2027

Suomen Teatterit ry:n

TOIMENPIDE· EHDOTUKSET HALLITUS· OHJELMAAN

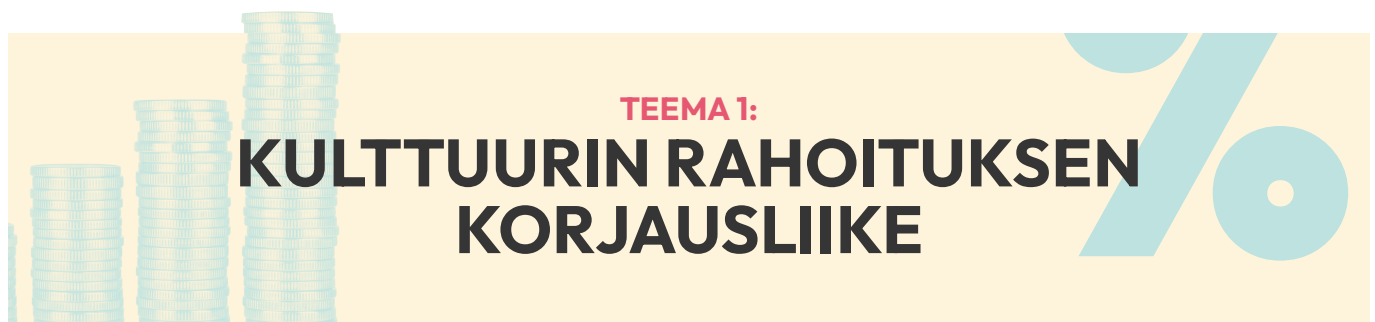
ja niiden yhteys Kulttuuripoliittisen selonteon
toimeenpanosuunnitelmaan

Elävää esittävää taidetta kaikille
– nyt ja tulevaisuudessa.

Suomi on teatterimaa.

Suomalainen teatteri, tanssi, sirkus ja ooppera keräävät vuosittain 3–4 miljoonan katsojan yleisöt. On tärkeää, että kaikki suomalaiset – iästä, asuinpaikasta tai taustasta riippumatta – pääsevät nauttimaan jatkossakin elävästä esittävästä taiteesta.

Jotta tämä on mahdollista myös 2030-luvulla, Eduskuntavaaleissa 2027 ja sen jälkeen tarvitaan kulttuurin merkityksen tunnistaminen yhteiskunnassa, Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpano ja korjausliike kulttuurin rahoitukseen.

1) Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmään tarvitaan 5 miljoonan euron lisäys henkilötyövuosivajeen paikkaamiseksi.

Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmä on valtakunnallisen ammattiteatterin, -tanssin ja -sirkuksen perusrahoitus. Opetus- ja kulttuuriministeriön jakama rahoitus perustuu henkilötyövuosiin ja niille laskettuun yksikköhintaan. Järjestelmässä toimijoiden kesken jaettava henkilötyövuosien kokonaismäärä on jäänyt jälkeen alan todellisesta kehityksestä ja lisäksi vuoden 2025 leikkaukset pienensivät sitä merkittävästi. Jotta toteutuneiden ja laskennallisten henkilötyövuosien välinen vaje saadaan paikattua, tarvitaan järjestelmään 5 miljoonaa euroa lisärahoitusta.

→ Vastaa Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelman kohtiin

- 33. Kehitetään eri toimijoiden välisiä yhteistyöhön kannustavia rakenne-, rahoitus- ja toimintamalleja kulttuuripalveluiden järjestämiseen ja tuottamiseen.
- 35. Tuetaan kulttuuriorganisaatioiden valmiuksia tuottaa ja hyödyntää digitaalisia palveluita yleisöiden tavoittamisessa.
- 41. Parannetaan taide- ja kulttuuripalveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta lapsille ja nuorille kaikkialla Suomessa ja edistetään kulttuuri-, taidekasvatus- ja opetustoimijoiden yhteistyötä.

2) Teatterilippujen ja muiden kulttuurituotteiden arvonlisäveroa tulee alentaa.

Yksityinen rahoitus muodostaa merkittävän osan esittävän taiteen tuloista. Teatterilippujen arvonlisäverokanta oli pitkään 10 %, mutta kuluneella hallituskaudella se nostettiin ensin 14 %:iin ja sen jälkeen laskettiin 13,5 %:iin. Teatterilippujen ja muiden kulttuurituotteiden arvonlisäverokanta tulisi laskea selvästi, esimerkiksi 5 %:iin. Tämä tukisi osaltaan teattereiden taloudellisia edellytyksiä ja kasvattaisi omarahoitusosuutta.

→ Vastaa Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelman kohtaan

- 39. Selvitetään ja lisätään kannustimia taiteen ja kulttuurin yksityisen hankkimisen, kestävän kuluttamisen ja säilyttämisen edistämiseksi.

TEEMA 1:

KULTTUURIN RAHOITUKSEN KORJAUSLIIKE

3) Kulttuurin yksityisten lahjoitusten verovähennysoikeus korkeakoulujen tasolle.

Taide- ja kulttuuritoimijoille annettavat yksityiset lahjoitukset ovat tulossa vuonna 2026 vihdoin verovähennysoikeuden piiriin. Lahjoitusten eurorajat ovat jäämässä kuitenkin hyvin vaatimattomalle tasolle, mikä ei kannusta laajempaan mesenaattikulttuurin kehittämiseen. Lakia tulisikin päivittää siten, että taide- ja kulttuuritoimijoille annettavien lahjoitusten euromääräiset rajat ovat vähintään vastaavalla tasolla kuin korkeakouluille tehtävissä lahjoituksissa.

→ **Vastaa Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelman kohtaan**

37. Toteutetaan lahjoitusten verovähennyksen laajentaminen.

4) Kulttuuri- ja liikuntaetujen verovapaata euromääräistä tasoa tulee korottaa.

Tulovalolain 69 § 1. momentissa määrätään työnantajan tarjoamasta liikunta- ja kulttuuriedusta (ns. virike-etu). Tällä hetkellä työnantaja voi antaa työntekijöille enintään 400 euroa etua vuodessa, eikä edun kokonaistaso ole noussut muusta kustannuskehityksestä huolimatta. Verovapaasti annettavan edun ylärajaa tulisi korottaa 800 euroon, mikä ohjaisi lisää yksityistä rahoitusta ja kulutusta liikunta- ja kulttuuripalveluihin ja siten vahvistaisi kulttuurialan rahoituspohjaa.

→ **Vastaa Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelman kohtiin**

38. Kannustetaan työnantajia myöntämään työntekijöilleen täysimääräisesti kulttuuri- ja liikuntaetuksia.

39. Selvitetään ja lisätään kannustimia taiteen ja kulttuurin yksityisen hankkimisen, kestävän kuluttamisen ja säilyttämisen edistämiseksi.

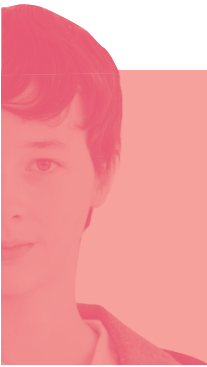
5) Esittävän taiteen tuotantokeskukset ja muut välittäjä rakenteet tarvitsevat oman rahoitusmallin.

Esittävän taiteen tuotantokeskukset, kuten Tanssin aluekeskukset ja Cirko – Uuden sirkuksen keskus, saavat nykyään rahoituksensa samasta avustusmuodosta kuin vapaan kentän taiteilijaryhmät. Välittäjä rakenteena toimiville tuotantokeskuksille tarvitaan kuitenkin oma rahoitusmuoto, joka tunnistaa niiden toiminnan erityispiirteet sekä merkityksen eri taiteenalojen ekosysteemeille.

Tuotantokeskuksille tulee luoda erillinen rahoitusmuoto, jolla varmistetaan tanssin, sirkuksen ja muiden esittävien taiteiden välittäjä rakenteiden vahvistuminen. Rahoitusmuotoon tulee varata 5 miljoonaa euroa, jotta tuotantokeskusten toiminta vahvistuu, ja ne pystyvät jatkossa paremmin kehittämään alojen toimintaa ja työllistämään freelance-taiteilijoita uusissa toimintaympäristöissä, eri puolilla Suomea.

→ **Vastaa Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelman kohtaan**

27. Vahvistetaan taiteen ja kulttuurin eri alojen sillanrakentajien / välittäjäportaan toimintaa.

TEEMA 2:

LAPSET JA NUORET ESITTÄVÄN TAITEEN ÄÄREEN

1) Positiivisen erityiskohtelun rahoituksesta on korvamerkittävä osuus päiväkotien ja koulujen esitysvierailuiden ostamiseen.

Päiväkodeilla tai kouluilla ei ole varaa ostaa esityksiä lasten koettavaksi, vaikka kulttuuritahtoa olisi. Opetustoimen positiivisen erityiskohtelun rahoituksesta tulee korvamerkitä osa varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen taide- ja kulttuuritoimintaan, erityisesti teatterin, tanssin ja sirkuksen esitysvierailujen ostoihin. Tiedetään, että päiväkodin tai koulun piirissä saatu taide-elämys voi olla monelle lapselle ainoa tapa saada kokea teatteria, tanssia tai sirkusta. Esitysvierailut lisäävät yhdenvertaisuutta ja saavutettavuutta sekä niiden lasten osallisuutta, jotka eivät muuten kohtaisi taidetta elämässään. Positiivisen erityiskohtelun rahoituksen kautta tuki kohdistuisi erityisesti niille lapsille, jotka jäävät muuten helposti paitsi esittävän taiteen elämyksistä.

→ **Vastaa Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelman kohtaan**

41. Parannetaan taide- ja kulttuuripalveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta lapsille ja nuorille kaikkialla Suomessa ja edistetään kulttuuri-, taidekasvatus- ja opetustoimijoiden yhteistyötä.

2) Taidetestaajat-ohjelman rahoitus ja toiminta tulee vakiinnuttaa valtion tuella.

Taidetestaajat-kulttuurikasvatusohjelmassa kaikki Suomen kahdeksaluokkalaiset opettajineen pääsevät kokemaan ja arvioimaan korkealaatuista taidetta esimerkiksi teatteriin tai taidemuseoon. Mukaan osallistuvat kaikki Suomen yläkoulut kaikista kunnista. Vierailuja on kahdeksan lukuvuoden (2017–2025) aikana tehty yli miljoona. Toiminta yhdistää suomalaisen peruskoulun ja taidekentän, ja tuo tällä tavalla myös suomalaisille teattereille ja tanssi- ja sirkustoitimijoille arvokkaan nuoren yleisöjoukon esityksiin. Taidetestaajat-ohjelmaa ovat tähän mennessä rahoittaneet yksityiset säätiöt, mutta sen toiminta ja rahoitus tulee vakiinnuttaa valtion tuella.

→ **Vastaa Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelman kohtiin**

41. Parannetaan taide- ja kulttuuripalveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta lapsille ja nuorille kaikkialla Suomessa ja edistetään kulttuuri-, taidekasvatus- ja opetustoimijoiden yhteistyötä.

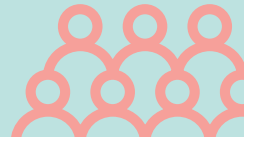
42. Vahvistetaan lasten ja nuorten näkemysten ja toiveiden huomioimista kutsumalla heitä mukaan heitä koskevan toiminnan suunnitteluun.

TEEMA 3:

TEATTERI VAHVISTAMAAN DEMOKRATIAA JA OSALLISUUTTA

1) Vierailu- ja yhteistyömallien vahvistaminen, esimerkiksi Uudet klassikot -rahoitusta jatkamalla.

Koska jokaisessa kunnassa ei voi olla omaa teatterirakennusta, on tärkeää, että esittävä taide kiertää ja liikkuu ketterästi myös muualla kuin suurissa kaupungeissa. Lisäksi Etelä-Suomeen on keskittynyt paljon esimerkiksi tanssi- ja sirkusryhmiä, joiden esityksille olisi kysyntää myös muualla Suomessa. Valtion ja säätiöiden yhteinen Uudet klassikot -rahoitus on osoittautunut toimivaksi tavaksi lisätä esitysten kiertämistä ja erilaisia yhteistyöhankkeita tilattomien ryhmien ja kaupunginteattereiden tai -orkestereiden välillä. Uudet klassikot -rahoituksen jatkaminen olisi hyvä tapa vahvistaa edelleen kiertue- ja vierailutoimintaa sekä pidentää jo valmistettujen esitysten elinkaaria ja kasvattaa yleisöpohjaa.

→ Vastaa Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelman kohtaan

33. Kehitetään eri toimijoiden välisiä yhteistyöhön kannustavia rakenne-, rahoitus- ja toimintamalleja kulttuuripalveluiden järjestämiseen ja tuottamiseen.

3) Kansainvälisten esitysvierailuiden sujuvoittaminen lähdeverotuksen muutoksilla.

Kulttuuripoliittisessa selonteossa on nostettu kansainvälisyyteen panostaminen yhdeksi tulevaisuuden kärkitavoitteista. Esiintyvien taiteilijoiden lähdeverotukseen liittyy kuitenkin piirteitä, jotka aiheuttavat suomalaisille teatterin, tanssin ja sirkuksen toimijoille käytännössä kaksinkertaisen verorasitteen ja siten merkittävää taloudellista taakkaa. Lähdeverotuksen haasteiden vuoksi kansainvälisten vierailuiden tuominen Suomeen tai vierailuiden tekeminen muualle Eurooppaan ei ole välttämättä taloudellisesti kannattavaa. Lähdeverotusta ja verosopimusten tulkintaa tulee muuttaa siten, ettei julkisesti rahoitettuun ja yleishyödylliseen kulttuuritoimintaan, kuten esittävän taiteen kansainvälisiin vierailuihin, kohdistu kaksinkertaista verotusta.

→ Vastaa Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelman kohtaan

23. Vahvistetaan kansainvälistymisen tukirakenteita ja rahoitusinstrumentteja.

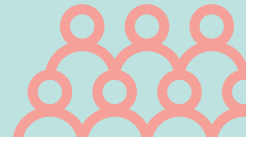
2) Opetus- ja kulttuuriministeriön on tehtävä selvitys kulttuurialan kriittisestä infrastruktuurista.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tulee määritellä kulttuurialalta ne toiminnot ja organisaatiot, jotka määritellään alan toiminnan kannalta kriittiseksi infrastruktuuriksi. Koronapandemia osoitti, että suomalaisessa yhteiskunnassa ei ole riittävällä tavalla tunnistettu kulttuurin ja esittävän taiteen kokemisen merkitystä ihmisten hyvälle elämälle. Pandemian aikana tapahtunut kahden vuoden esitystoiminnan rajoittaminen ei voi enää toistua mahdollisten uusien kriisien aikana. Teatterit tulee tunnistaa virallisesti kulttuurialan kriittiseksi infrastruktuuriksi ja huomioida tämä myös esimerkiksi tartuntatautilain päivittämisessä ja muussa varautumistyössä.

TEEMA 3:

TEATTERI VAHVISTAMAAN DEMOKRATIAA JA OSALLISUUTTA

4) Lisärahoitus erikielisten yleisöjen tavoittamiseen ja ohjelmistojen kehittämiseen teattereissa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön jaettavaksi tulee myöntää erillisrahoitus, jolla tuetaan esittävän taiteen toimijoita kehittämään ohjelmistoja ja yleisöjään moninaisempaan suuntaan. Suomen tai ruotsinkieliseen tekstiin perustuvaa puheteatteria tulee kehittää myös muunkielisille suomalaisille saavutettavammaksi. Nykyisellä rahoituspohjalla teattereiden ja tanssi- ja sirkustojen on kuitenkin haastavaa tehdä esimerkiksi tarvittavia markkinointimateriaalien käännöksiä, esitysten tekstitysratkaisuja tai uusia yleisöjä etsivää ja saavutettavaa yleisötyötä. Erillisen kehittämisrahoituksen kautta esittävän taiteen ala saadaan moninaistumaan siten, että monikielisestä ja eri kulttuuritaustat huomioivasta toiminnasta tulee osa alan normaalitoimintaa. Tämä on myös linjassa vuonna 2021 julkaistun opetus- ja kulttuuriministeriön toimenpideohjelman kanssa, joka tähtää moninaisuuden edistämiseen taide- ja kulttuurialoilla.

→ Vastaa Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelman kohtiin

44. Lisätään kulttuuritarjontaa eri tavoin syrjäytymisriskissä oleville kansalaisille mukaan lukien monikulttuurisen taustan omaavat ja kotoutumisvaiheessa olevat henkilöt.

46. Edistetään kulttuuritarjontaa yli kieli- ja kulttuurirajojen.

→ Opetus- ja kulttuuriministeriö (2026):
[Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelma](#)

→ Opetus- ja kulttuuriministeriö (2021):
[Taide, kulttuuri ja moninainen Suomi: Opetus- ja kulttuuriministeriön toimenpideohjelma moninaisuuden edistämiseksi taiteen ja kulttuurin alalla](#)

Lisätietoja:

Suomen Teatterit ry
Kaisa Paavolainen, toimitusjohtaja
kaisa.paavolainen@suomenteatterit.fi
p. 040-5180698

Suomen Teatterit ry – Finlands Teatrar rf (STEFI) on suomalaisten esittävän taiteen ammattiorganisaatioiden edunvalvonta- ja työnantajajärjestö, joka työskentelee jäsentensä toimintaedellytysten turvaamiseksi ja hyvän teatterin, tanssin ja sirkuksen tekemisen mahdollistamiseksi Suomessa. Jäseniämme ovat yli 70 suomalaista ammattiteatteria sekä tanssi- ja sirkusorganisaatiota.

www.suomenteatterit.fi